

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Тони Драганов Трайков – ГГФ на СУ „Св. Кл. Охридски”

(член на Научното жури, утвърдено със Заповед на
Директора на НИГГ – БАН № 01-132/30.06.2017г.)

Научна област – 4. Природни науки, математика и информатика

Професионално направление - 4.4. Науки за Земята

Научна специалност – „География на населението и селищата”

Научно звено: Департамент „География” В НИГГ – БАН

Тема: Географски аспекти на демографската ситуация в зоната на
гравитация на град Шумен

Докторант: ас. Ивайло Любомиров Владев

1. Данни за докторанта

Докторантът на самостоятелна подготовка ас. Ивайло Любомиров Владев е роден на 03.04.1962г. в гр. Шумен. През 1987г. се дипломира в СУ „Св. Кл. Охридски” като „магистър” специалност „География”- Географикономгеограф по стопанските отрасли и комплекси, учител по география с втора специалност история. През периода 1987-1994г. Ивайло Владев е учител по география в СОУ „Тр. Симеонов” в гр. Шумен. От 01.09.1994г. е зачислен за асистент по икономическа и социална география в ШУ „Епископ Константин Преславски”. През периода 1998-2001г. е старши асистент по икономическа и социална география, а от 2001г. до 2014г. е главен асистент по География на рекреацията и туризма в ШУ. Научните изследвания на ас. Владев са в областта на Географията на населението и селищата, Геодемографията и Управлението на човешките ресурси в сферата на туризма. Той участва активно в изпълнението на редица проекти в областта на Туризма, Геоикономиката, Регионалната политика на ЕС. Ас. Владев участва в изработването на учебни програми по

дисциплините Геодемография, Геоикономика, Управление на проекти в туризма, Регионална политика на ЕС и Геодемография на България в ШУ „Епископ Константин Преславски”. Бил е също научен редактор и консултант в издаването на Сборник от студентска научна сесия „Туризъм 2012-2016г.”. Ас. Владев има много добри езикови познания по немски и руски език, както и добри компютърни умения и компетенции.

2. Данни за докторантурата

През 2016г. Ивайло Владев е зачислен за докторант в самостоятелна форма на обучение по научната специалност „География на населението и селищата” със Заповед № 01-204/29.11.2016г. на Директора на НИГГГ. За научен консултант на докторанта е определена доц. д-р Надежда Илиева. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на заседание на разширения Научен съвет на департамент География в НИГГГ-БАН, Протокол № 7/20.06.2017г.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Представеният за обсъждане дисертационен труд на тема „Географски аспекти на демографската ситуация в зоната на гравитация на град Шумен” има обем 300 с. текст. В посочения обем са включени 14 фигури и 42 таблици. Извън основния текст в отделно книжно тяло са подредени още 98 приложения, от които 58 карти и 40 таблици. Картите са много добре оформени и нагледно обогатяват съдържанието на научното изследване. Списъкът с използвани литературни източници включва 100 заглавия, от които 77 на кирилица и 23 на латиница. Много добро впечатление прави актуалният характер на голяма част от посочените публикации (36% от източниците са от последните 10 години).

Темата на дисертационния труд е актуална и значима. Нейната значимост се обуславя от продължаващите негативни промени в демографската ситуация както общо за страната, така и в регионален план.

В структурно отношение научният труд се състои от увод, четири глави и заключение. Съдържанието на отделните глави следва определена логическа последователност, съответстваща на поставената в изследването основна цел и задачи.

В увода на дисертационния труд докторантът обосновано представя актуалността и значимостта на разглежданата проблематика. Точно са определени обектът, предметът и основната цел на научното изследване. Към посочените задачи за постигане на поставената цел може да се добави още една, свързана с конкретни препоръки за развитието на селищата в изследваната територия, съобразно особеностите на демографската ситуация.

В глава I са разгледани теоретико-методическите аспекти на изследване на демографската ситуация и зоната на гравитация на градовете. В тази част от дисертационния труд докторантът е направил много добър подбор на методите и показателите, използвани в научното изследване. Особено значима от гледна точка на поставените цели и задачи е т.3, в която докторантът определя териториалния обхват на зоната на демографска гравитация на град Шумен.

В глава II са подробно разгледани факторите и условията, обуславящи демографската ситуация в зоната на гравитация на град Шумен. В желанието си за по-голяма изчерпателност докторантът е разгледал прекалено подробно компонентите на природната среда, които нямат пряко влияние за демографските промени в изследваната територия. Целенасочено и задълбочено е анализирано влиянието на обществено-икономическите условия и предпоставки, към които са включени също демографският и екологичният фактор.

С най-голям принос за постигане целта на научното изследване имат III и IV глава. Глава III е озаглавена „Демографска ситуация в зоната на гравитация на град Шумен“. Докторантът е отделил най-голям обем за нейното съдържание (с. 89-271). Анализирайки подробно (по населени места) динамиката, възпроизводството, миграциите и структурата на населението в изследваната територия, той формира цялостна представа за демографската ситуация в зоната на гравитация на град Шумен.

Прилагайки схемата на Джон Уеб той успява да характеризира структурата на изменение на населението през периодите 1992-2001г. и 2001-2011г. За цялостната характеристика на ситуацията допринася също анализът на промените в селищната мрежа и икономическата активност на населението.

Съдържанието на глава IV е посветено на типологизацията на селищата и изготвянето на прогноза за развитие на демографската ситуация в зоната на гравитация на град Шумен. Макар и по-кратка по обем тя има важно значение за научните приноси на дисертационния труд. Представената от докторанта комплексна типологизация на населените места и изработената от него демографска прогноза за периодите 2011-2020г и 2020-2050г. могат да намерят практическо приложение при актуализацията на съществуващите общински планове за развитие в област Шумен.

Авторефератът в обем 42 с. текст и 14 приложения дава ясна представа за съдържанието на дисертационния труд, поставената основна цел, задачи и използваните методи на изследване. Той е изгoten в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Р. България и Правилника за неговото приложение.

4. Научни приноси

В съдържанието на дисертационния труд могат да се откroят следните научни приноси:

1. В изследването е приложен собствен алгоритъм за определяне на териториалния обхват на зоната на гравитация на град Шумен. Същият може да бъде адаптиран и използван при изследване на влиянието на други областни центрове в България.
2. Направен е задълбочен анализ на демографските процеси и промените в селищната мрежа в зоната на гравитация на град Шумен.

3. На основата на подбрани демографски показатели е извършена комплексна типологизация на населените места в зоната на гравитация на град Шумен.
4. Изработена е демографска прогноза за населените места в зоната на гравитация в три варианта (реалистичен, пессимистичен и оптимистичен).
5. Формулираните основни проблеми и виждания за бъдещото развитие на селищата от зоната на гравитация на град Шумен могат да намерят практическо приложение при актуализацията на съществуващите общински планове и областна стратегия за развитие.

5. Публикации и участия в научни форуми

По темата на дисертационния труд са представени 3 публикации. Две от тях са в сборници от научни конференции, отпечатани в Университетското издание на ШУ „Епископ Константин Преславски”, а третата – в сп. Население на БАН. Публикациите са свързани с темата на дисертацията и отразяват определени части от нейното съдържание.

6. Критични бележки

1. За постигане на още по-голяма конкретност при определянето на целта и тезата, приети от автора, е необходимо в увода да се акцентира на обстоятелството, че става въпрос за зона на демографска гравитация на град Шумен.
2. Анализът на селищната мрежа и селищното развитие (гл. III. т. 3.) може да бъде направен в края на същата глава, като преди това бъдат разгледани всички показатели, свързани с движението, структурата и икономическата активност на населението. По такъв начин ще се направи естествен преход към следващата IV глава, започваща с типологизация на селищата в зоната на гравитация на град Шумен.

3. Към социално-икономическите фактори, разгледани в III глава, е акцентирано на влиянието на техническата инфраструктура, а не е отделено място на стопанските отрасли и дейности.

7. Заключение

Отчитайки завършения характер и посочените по-горе научно-теоретични и научно-приложни приноси на представения за разглеждане дисертационен труд, си позволявам да предложа на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторанта на самостоятелна подготовка Ивайло Любомиров Владев образователната и научна степен „доктор”.

София, 13.07.2017г.

.....
доц. д-р Тони Др. Трайков

